

SI VOLS
ALGUNA
COSA,
DEMANA-LA
EN CATALÀ!

Carta europea de les llengües regionals o minoritàries

- ▶ La Carta europea de les llengües regionals o minoritàries obliga les autoritats a garantir-nos que puguem demanar i accedir a la informació i als serveis en català.
- ▶ coe.int/minlang

GUIA LINGÜÍSTICA DEL
CATALÀ A ESPANYA

La **Carta europea de les llengües regionals o minoritàries** és un tractat del Consell d'Europa que protegeix i promou entre d'altres el català a Espanya. Aquesta **guia lingüística** et mostra les disposicions de la Carta que Espanya ha d'aplicar al català.

No obstant això, ni Espanya ni la Carta per si soles poden preservar la teva llengua. La responsabilitat és teva. El català a Espanya només sobreviurà si el parles cada dia i a tot arreu. Siguem clars: si una llengua només s'utilitza a taula, acabarà desapareixent.

No tanquis la llengua a casa: utilitza el que et diu la Carta i fes ús de les diverses possibilitats que et garanteix per fer servir el català en la vida pública diària.

Utilitza la llengua, no la deixis perdre.

OBJECTIUS I PRINCIPIS

■ En matèria de llengües regionals o minoritàries, en els territoris on es parli el català i d'acord amb la seva situació, Espanya ha de basar la seva política, la seva legislació i la seva pràctica en els objectius i els principis següents:

- ▶ el reconeixement del català com a expressió de **riquesa cultural**
- ▶ el respecte de l'àrea geogràfica del català, actuant de manera que les divisions administratives existents o les noves no siguin un obstacle per a fomentar el català
- ▶ la necessitat d'una **acció resoluta de foment del català**, a fi de salvaguardar-lo

■ Espanya es compromet a eliminar, si encara no ho ha fet, qualsevol distinció, exclusió, restricció o preferència injustificada respecte a la utilització del català l'objectiu de la qual sigui descoratjar o posar en perill el manteniment o el desenvolupament d'aquesta llengua. L'adopció de mesures especials en favor del català, destinades a promoure una igualtat entre els parlants d'aquesta llengua i la resta de la població i orientades a tenir en compte la seva situació peculiar no es considera un acte de discriminació amb els parlants de les llengües més esteses.

■ Espanya es compromet a fomentar, per mitjà de mesures apropiades, la comprensió mútua entre tots els grups lingüístics del país, a actuar concretament de manera que el respecte, la comprensió i la tolerància cap al català figurin entre els **objectius de l'educació i de la formació impartida a Espanya**, i a estimular els **mitjans de comunicació social** perquè persegueixin el mateix objectiu.

■ En definir la seva política respecte al català, Espanya es compromet a tenir en consideració les necessitats i els desitjos que expressin els grups que emprin aquesta llengua. Se la convida a crear, si és necessari, òrgans encarregats d'assessorar les autoritats sobre totes les qüestions que es refereixin al català.

ENSENYAMENT

■ En matèria d'ensenyament i, pel que fa al territori on es parla el català i segons quina sigui la seva situació, sens perjudici de l'ensenyament de l'espanyol, Espanya es compromet a:

- ▶ preveure una **educació preescolar garantida en català** (com a llengua d'instrucció)
- ▶ preveure un **ensenyament primari garantit en català** (com a llengua d'instrucció)
- ▶ preveure un **ensenyament secundari garantit en català** (com a llengua d'instrucció)
- ▶ preveure un **ensenyament tècnic i professional garantit en català** (com a llengua d'instrucció)
- ▶ fomentar i/o autoritzar l'establiment d'un **ensenyament universitari** o altres formes d'ensenyament superior en català (com a llengua d'instrucció), o de mitjans que permetin estudiar-lo a la universitat o en altres centres d'ensenyament superior
- ▶ dictar disposicions perquè s'imparteixin cursos d'**ensenyament per a adults o d'educació permanent principalment o totalment en català** (com a llengua d'instrucció)
- ▶ prendre mesures per assegurar l'ensenyament de la **història i la cultura** de les quals el català és expressió

- ▶ garantir la **formació** inicial i permanent del **professorat** necessària per a aplicar les mesures adoptades per a l'ensenyament del català
- ▶ crear un o diversos òrgans de control encarregats del seguiment de les mesures adoptades i dels progressos duts a terme en l'establiment o el desenvolupament de l'ensenyament del català, i redactar-ne informes periòdics que s'han de fer públics

■ En matèria d'ensenyament i pel que fa a territoris diferents d'aquells on es parla tradicionalment el català, Espanya es compromet a autoritzar, fomentar o establir, si el nombre de parlants de català ho justifica, l'ensenyament del català o en aquesta llengua, als nivells que es considerin oportuns (educació preescolar, primària, secundària, formació tècnica o vocacional).

JUSTÍCIA

■ Espanya es compromet, pel que fa a les circumscripcions de les autoritats judicials on el nombre de persones que hi resideixin i parlin el català justifiqui les mesures específiques següents, segons quina sigui la situació del català i amb la condició que el jutge no consideri que la utilització de les possibilitats que ofereix aquest paràgraf constitueix un obstacle per a la bona administració de la justícia a:

- ▶ en els procediments penals:
 - assegurar que els òrgans judicials, amb la sol·licitud d'una de les parts, portin el **procediment** en català
 - garantir a l'acusat el **dret d'expressar-se en català**
 - assegurar que les **demandes** i les **proves**, escrites o orals, no es considerin desestimables només pel motiu que estiguin redactades en català
 - redactar en català, amb la sol·licitud prèvia, els documents relatius a un **procediment judicial**

i recórrer, si és necessari, a intèrprets i a traduccions sense despeses addicionals per als interessats;

- ▶ en els procediments civils:
 - assegurar que els òrgans judicials, amb la sol·licitud d'una de les parts, portin el **procediment** en català
 - permetre, quan una part en un litigi hagi de comparèixer personalment davant d'un tribunal, que **s'expressi en català** sense incórrer per això en despeses addicionals
 - permetre la presentació de **documents i de proves en català**

i recórrer, si és necessari, a intèrprets i a traduccions;

- ▶ en els procediments davant de les jurisdiccions competents en matèria administrativa:
 - assegurar que els òrgans judicials, amb la sol·licitud d'una de les parts, portin el **procediment** en català
 - permetre, quan una part en un litigi hagi de comparèixer personalment davant d'un tribunal, que **s'expressi en català** sense incórrer per això en despeses addicionals
 - permetre la presentació de **documents i de proves** en català

i recórrer, si és necessari, a intèrprets i a traduccions;

- ▶ adoptar mesures perquè l'aplicació dels procediments civils i administratius en català, la producció de documents i de proves en català i l'ús, si s'escau, d'intèrprets i de traduccions no comportin despeses addicionals per als interessats

■ Espanya es compromet a **no rebutjar la validesa de documents jurídics** elaborats dins de l'àmbit de l'Estat només pel fet que estiguin redactats en català.

■ Espanya es compromet a fer accessibles, en català, els **textos legislatius nacionals més importants** i els que es refereixin en particular als parlants de català, llevat que es disposi dels textos d'una altra manera.

AUTORITATS ADMINISTRATIVES I SERVEIS PÚBLICS

■ En les circumscripcions de les autoritats administratives d'Espanya en les quals resideixi un nombre de parlants de català que justifiqui les mesures que figuren a continuació, i d'acord amb la situació del català, Espanya, en la mesura que raonablement pugui, es compromet a:

- ▶ vetllar perquè aquestes **autoritats administratives** emprin el català
- ▶ posar a disposició de la població **formularis i textos administratius** d'ús freqüent en català, o en versions bilingües
- ▶ permetre a les autoritats administratives de **redactar documents en català**

■ Quant a les autoritats locals i regionals en els territoris de les quals resideixi un nombre de parlants de català que justifiqui les mesures que figuren a continuació, Espanya es compromet a permetre i/o fomentar:

- ▶ l'ús del català en el marc de l'**administració regional o local**
- ▶ la possibilitat per als parlants de català de presentar **sol·licituds orals o escrites** en aquesta llengua
- ▶ la publicació per les **col·lectivitats regionals** dels seus **textos oficials** també en català
- ▶ la publicació per les **autoritats locals** dels seus **textos oficials** també en català
- ▶ l'ús per les **col·lectivitats regionals** de català en els **debats** de les assemblees, sense excloure, no obstant això, l'ús de l'espanyol
- ▶ l'ús per les **col·lectivitats locals** de català en els **debats** de les assemblees, sense excloure, no obstant això, l'ús de l'espanyol
- ▶ l'ús o l'adopció i, en el cas que sigui procedent, conjuntament amb la denominació en espanyol, de les formes tradicionals i correctes dels **toponímics** en català

■ Pel que fa als **serveis públics** garantits per les autoritats administratives o per altres persones que actuïn per compte d'aquelles (aigua i gas, neteja i sanejament, serveis de telefonia, transport públic, cementiris, biblioteques, instal·lacions esportives, locals d'oci), Espanya, en els territoris on es parli català i en funció de la situació d'aquesta llengua i en la mesura que raonablement pugui, es compromet a:

- ▶ vetllar perquè el català s'emprí quan es presta un servei
- ▶ permetre als parlants de català **presentar sol·licituds** i rebre respostes en català

■ A fi de garantir la possibilitat d'ús del català en les relacions amb les autoritats administratives i el servei públic, Espanya es compromet a adoptar les mesures següents:

- ▶ la **traducció o la interpretació** eventualment sol·licitades
- ▶ el reclutament i, si s'escau, la **formació de funcionaris i altres empleats públics** en un nombre suficient
- ▶ l'acceptació, en la mesura que es pugui, de les sol·licituds dels empleats públics que coneguin el català perquè se'ls destini en el territori on es parla aquesta llengua

■ Espanya es compromet a permetre, amb la sol·licitud dels interessats, l'ús o l'adopció de **patronímics** en català.

MITJANS DE COMUNICACIÓ

■ Per als parlants de català, en els territoris on es parli aquesta llengua, segons quina sigui la seva situació i en la mesura que les autoritats públiques de manera directa o indirecta tinguin competències, atribucions o un paper per representar en l'àmbit esmentat, respectant alhora els principis d'independència i d'autonomia dels mitjans de comunicació, Espanya es compromet a:

- ▶ garantir la creació, com a mínim, d'una **emissora de ràdio i un canal de televisió públics** que emetin tan sols en català
- ▶ fomentar i/o facilitar la creació, com a mínim, d'una **emissora de ràdio privada** que emeti tan sols en català

- ▶ fomentar i/o facilitar la creació, com a mínim, d'un canal de televisió privat que emeti tan sols en català
- ▶ fomentar i/o facilitar la producció i la difusió d'obres d'audició i audiovisuals en català
- ▶ fomentar i/o facilitar la creació i/o el manteniment, com a mínim d'un òrgan de premsa en català
- ▶ ampliar les mesures existents d'assistència financera a les produccions audiovisuals en català
- ▶ donar suport a la formació de periodistes i altre personal per als mitjans de comunicació que emprin el català

■ Espanya es compromet a garantir la **llibertat de recepció directa** de les emissions de ràdio i de televisió dels països veïns en una llengua parlada de manera idèntica o semblant al català, i a no oposar-se a la retransmissió d'emissions de ràdio i de televisió dels països veïns en aquesta llengua. A més, es compromet a vetllar perquè no s'imposi a la premsa escrita cap restricció a la llibertat d'expressió i a la circulació lliure d'informació en una llengua parlada de manera idèntica o semblant al català. L'exercici d'aquestes llibertats pot ser sotmès a restriccions legals.

■ Espanya es compromet a vetllar perquè els interessos dels parlants de català estiguin representats o siguin presos en consideració en el marc de les estructures que es creïn de conformitat amb la llei, per tal de garantir la **llibertat i la pluralitat** dels mitjans de comunicació.

ACTIVITATS I SERVEIS CULTURALS

■ En matèria d'activitats i de serveis culturals – en particular de biblioteques, videoteques, centres culturals, museus, arxius, acadèmies, teatres i cinemes, així com treballs literaris i producció cinematogràfica, expressió cultural popular, festivals, indústries culturals, inclosa en particular la utilització de noves tecnologies –, Espanya, pel que fa al territori on es parla català i en la mesura que les autoritats públiques tinguin competències, atribucions o un paper per representar en l'àmbit esmentat, es compromet a:

- ▶ fomentar l'expressió i les iniciatives pròpies del català, i afavorir els diferents mitjans d'accés a les obres produïdes en català

- ▶ afavorir els diferents **mitjans d'accés** en altres llengües a les obres produïdes en català ajudant en les activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació i duent-les a terme
- ▶ afavorir l'accés en català a obres produïdes en altres llengües ajudant en les **activitats de traducció, doblatge, postsincronització i subtitulació** i duent-les a terme
- ▶ vetllar perquè els **organismes** encarregats d'organitzar diverses formes d'activitats culturals, o de donar-hi suport, integrin de manera adequada el **coneixement i la pràctica del català i de la seva cultura** en les activitats la iniciativa de les quals depengui d'ells o a les quals prestin el seu suport
- ▶ afavorir la dotació dels organismes encarregats d'organitzar **activitats culturals**, o de donar-hi suport, amb un personal que domini el català, a més de la llengua o les llengües de la resta de la població
- ▶ afavorir la **participació directa**, referent als serveis i als programes d'activitats culturals, de representants de parlants de català
- ▶ fomentar i/o facilitar la creació d'un o diversos organismes encarregats de **recollir, rebre en dipòsit i presentar o publicar les obres produïdes en català**
- ▶ si s'escau, crear i/o promoure i finançar **serveis de traducció i de recerca terminològica** amb vistes especialment a mantenir i desenvolupar en català una terminologia administrativa, mercantil, econòmica, social, tecnològica o jurídica apropiades

■ Quant als territoris diferents d'aquells on s'empri tradicionalment el català, Espanya es compromet a autoritzar, fomentar i/o preveure, si el nombre de parlants d'aquesta llengua ho justifica, activitats o serveis culturals apropiats.

■ Espanya es compromet, en la seva política cultural a l'estranger, a **donar un lloc apropiat al català i a la cultura que expressi**.

VIDA ECONÒMICA I SOCIAL

Quant a les activitats econòmiques i socials, i per al conjunt del país, Espanya es compromet a:

- ▶ excloure de la seva legislació qualsevol disposició que prohibeixi o limiti sense raons justificables l'ús del català en els documents relatius a la vida econòmica o social i en particular en els contractes de treball i en els documents tècnics, com ara les instruccions d'ús de productes o de serveis
- ▶ prohibir la inserció, en els reglaments interns de les empreses i en els documents privats, de clàusules que excloguin o limitin l'ús del català, com a mínim, entre els parlants de la mateixa llengua
- ▶ oposar-se a les pràctiques encaminades a descoratjar l'ús del català dins de les activitats econòmiques o socials
- ▶ facilitar i/o fomentar, per altres mitjans diferents dels que preveuen els apartats anteriors, l'ús del català

En matèria d'activitats econòmiques i socials i en la mesura que les autoritats públiques tinguin competència, Espanya, en el territori on es parli català, i quan sigui raonablement possible, es compromet a:

- ▶ definir, mitjançant les seves reglamentacions financeres i bancàries, modalitats que permetin, en condicions compatibles amb els usos comercials, l'ús del català en la redacció d'ordres de pagament (xecs, lletres de canvi, etc.), o altres documents financers o, si s'escau, a procurar que es posi en pràctica aquest procés
- ▶ en els sectors econòmics i socials que depenguin directament del seu control (sector públic), dur a terme accions que fomentin l'ús del català
- ▶ vetllar perquè els serveis socials com ara els hospitals, les residències de la gent gran i els asils ofereixin la possibilitat de rebre i atendre en la seva llengua els parlants de català que necessitin cures per raons de salut, edat o per altres motius

▶ vetllar, pels mitjans adequats, perquè les instruccions de seguretat també estiguin redactades en català

▶ facilitar en català la informació que proporcionin les autoritats competents sobre els drets dels consumidors

INTERCANVIS TRANSFRONTERERS

Espanya es compromet a:

- ▶ aplicar els acords bilaterals i multilaterals existents que la vinculen amb els estats on es parla català de manera idèntica o semblant, o procurar concloure'ls si és necessari, de manera que puguin afavorir els contactes entre els parlants de català en els estats corresponents, en els àmbits de la cultura, l'ensenyament, la informació, la formació professional i l'educació permanent
- ▶ en benefici del català, facilitar i/o promoure la cooperació a través de les fronteres, en particular entre col·lectivitats regionals o locals en els territoris de les quals es parli català de manera idèntica o semblant

A més a més de la Carta, també et pots beneficiar de la **Convenció-marc per a la protecció de les minories nacionals** del Consell d'Europa. Amb aquest tractat, Espanya promou les condicions necessàries perquè aquelles persones que formen part d'una minoria nacional puguin **mantenir i desenvolupar la seva cultura** i els elements fonamentals de la seva **identitat (llengua, religió, tradicions i patrimoni cultural)**, i també les protegeix d'una possible assimilació. La Convenció-marc garanteix el dret a utilitzar una llengua minoritària en la vida pública i inclou altres aspectes com ara la disponibilitat de **llibres de text**, el dret a constituir i administrar **establiments privats de formació i d'ensenyament**, el dret a utilitzar **noms propis i de carrer** en llengua minoritària, el dret a exposar públicament inscripcions privades en llengua minoritària, la participació eficaç en la vida pública (incloent-hi les organitzacions no-governamentals) i l'establiment d'**acords sobre protecció de minories** amb altres estats.

HAS TROBAT ALGUN PROBLEMA?

Les entitats o les associacions establertes de manera legal a Espanya poden adreçar-se al Consell d'Europa per a qualsevol tema relacionat amb els compromisos acordats per Espanya estipulats a la Carta. Per fer arribar qualsevol comentari, envia'l a l'adreça següent:

European Charter for Regional or Minority
Languages
Council of Europe
F-67075 Strasbourg
minlang.secretariat@coe.int

Les guies lingüístiques han estat ideades per a oferir a cadascuna de les llengües protegides per la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries una visió general de les disposicions que li són aplicables. Aquesta guia per al ciutadà en cap cas substitueix la Carta. Per tal de trobar la formulació original de les disposicions acceptades per les parts i la llista de les llengües regionals o minoritàries, dirigeix-te a la pàgina web del Consell d'Europa a <http://conventions.coe.int>. D'altres guies lingüístiques s'aniran posant a la teva disposició regularment.